

God & Covid-19

Bijbelse antwoorden op vijf veel gestelde vragen

Deze coronacrisis raakt ons allemaal op verschillende manieren. Sommigen zijn het zat om hun tijd in quarantaine door te brengen of verliezen het geduld met hun verveelde kinderen. Anderen brengen hun tijd door in het ziekenhuis, omdat ze zelf vechten voor hun leven of omdat ze patiënten verzorgen die snakken naar adem. Waar is God in deze crisis? Hoe kunnen we op een gepaste manier praten over onze ervaringen met Covid-19? We kunnen leren van de manier waarop de Heer Jezus omging met een ramp die een familie trof in Johannes 11. Lazarus was gestorven. Toen Jezus arriveerde, ging Martha Hem tegemoet. "Heere", zei ze "als U hier geweest was, zou mijn broer niet gestorven zijn" (11:21). Wat volgt is een theologische discussie die eindigt met een diepe openbaring: "Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven, en ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid" (11:25). Dan arriveert Maria. Ze valt neer aan Jezus' voeten en drukt haar pijn en frustratie met exact dezelfde woorden uit als haar zus Martha (11:32). Richting Maria reageert Jezus anders. Hij werd "heftig in de geest bewogen en raakte innerlijk in beroering" (11:33). En dan staat er: "Jezus weende" (11:35). Dat was wat Maria nodig had om te zien: de tranen van haar Meester. Wat is belangrijker: de theologische of de pastorale benadering? Duidelijk allebei. Maar we hebben fijngevoeligheid en de leiding van de Heer nodig om te weten welke benadering nodig is in welke situatie.

Een zin die ik afgelopen week in een artikel las, zette me aan het denken: "In tijden van crisis is goede Bijbelse theologie hard nodig". Mijn gedachten gingen terug naar 2010 toen onze zoon zes weken doorbracht op de Intensive Care nadat hij een ingewikkelde hartoperatie had ondergaan. In die tijd ontving ik heel veel e-mails. Eén daarvan was van een wanhopige christelijke vrouw die ik nog nooit ontmoet had. Haar tien jaar oude zoon had ook een complex probleem met zijn hart. God had haar herhaaldelijk gezegd dat Hij Zichzelf zou grootmaken door haar zoon te genezen. Dit werd bevestigd door vele bemoedigende opmerkingen en profetische boodschappen van haar vrienden en vanuit haar kerk. Haar zoon was overleden in het ziekenhuis. Ze voelde zich verdoofd en heel alleen. "Op één dag", schreef ze "heb ik mijn zoon en mijn God verloren. Hoe kan ik geloven in een God Die zegt dat Hij van me houdt en het vervolgens toestaat dat mijn zoon dood gaat? Hoe kan ik vertrouwen op een God Die niet doet wat Hij zegt dat Hij zal doen?" Ik ben die email-wisseling nooit vergeten. De manier waarop wij God begrijpen bepaalt onze verwachtingen en kleurt onze blik op het leven. Het kan ons geloof versterken of breken. Het is waar. In tijden van crisis hebben we goede Bijbelse theologie hard nodig!

1. Kan een plaag uit Gods hand komen?

Een vaak gehoorde gedachtegang is 'een ziekte of plaag past niet bij het karakter van God, dus deze kunnen nooit van Hem komen'. Jezus legt aan zijn discipelen uit dat zelfs geen musje op de aarde zal vallen "buiten uw Vader om" (Matt. 10:29). Wat was de les die Hij hen wilde leren? Dat Vader God soeverein is en dat Hij betrokken is bij ieder aspect van het leven. De ervaringen met Covid-19 zijn nieuw voor ons, maar plagen gaan al vele jaren de aarde rond.

Wat zegt de Bijbel over God en plagen? Woorden als 'plag', 'pest' en 'besmettelijke ziekte' komen vaak voor in de Bijbel. En of je het leuk vindt of niet, we zien dat plagen op een bepaalde manier ook verbonden zijn aan Gods wil.

We kennen het verhaal over de 10 plagen in Egypte in de tijd van Mozes. Plagen met kikkers, vliegen, sprinkhanen en hagelstenen. Twee van die plagen zorgden ook voor ziekten bij zowel het vee (Ex. 9:1) als mensen (Ex. 9:8). Al deze plagen kwamen uit Gods hand. De Heer moedigde de Israëlieten aan om trouw te zijn aan hun verbond en waarschuwde hen voor de kosten die ongehoorzaamheid met zich mee zouden brengen: "Dan breng Ik het zwaard over u, dat de wraak van het verbond voltrekt. Wanneer u zich dan in uw steden verzamelt, zal Ik de pest in uw midden sturen" (Lev. 26:25). De bijbel maakt duidelijk dat God soms plagen toestaat en dat ze soms zelfs afkomstig zijn uit Zijn goede, wijze en rechtvaardige hand. We doen er goed aan om dit Bijbelse feit op te nemen in ons 'begrip van God'.

2. Kan een plaag een oordeel van God zijn?

In Numeri 16 lezen we over een grote opstand tegen de autoriteit van Mozes en Aäron. Dit was rebellie tegen de door God aangewezen leiders van Israël. De Here God toonde Zijn ongenoegen door een plaag te sturen die 14.700 mensen doodde (16:46-50). In 2 Samuël 24 lezen we over Gods antwoord op één van Davids zonden. Hij stuurde de profeet Gad met een merkwaardig aanbod naar David toe; David kon kiezen tussen drie vormen van straf: zeven jaar hongersnood, drie maanden vervolging of drie dagen waarop er een plaag rond zou gaan. David koos voor het laatste. "Toen gaf de Heere een uitbraak van de pest in Israël, vanaf de morgen tot op de vastgestelde tijd. En er stierven van het volk, van Dan tot Berseba, zeventigduizend mannen" (24:15). Dit verhaal wordt herhaald in 1 Kronieken 21, waar de plaag "Het zwaard van de Heere" wordt genoemd (21:12).

Door het verband met oordeel was het voor de Joden heel gebruikelijk om te denken dat *persoonlijke* ziekte te maken had met *persoonlijke* zonde; een gedachte die vandaag de dag ook nog in sommige gemeenschappen leeft. De vrienden van Job waren er van overtuigd dat Job zulke rampen overkwamen omdat hij op de één of andere manier gezondigd had. In de Bijbel lezen we dat, met Gods toestemming, de satan voor het lijden van Job verantwoordelijk was.¹ Toen de discipelen onderweg een blinde man tegenkwamen, vroegen zij Jezus: "Rabbi, wie heeft er gezondigd, hij of zijn ouders, dat hij blind geboren zou worden? Jezus antwoordde: "Hij heeft niet gezondigd en zijn ouders ook niet, maar dit is gebeurd, opdat de werken van God in hem geopenbaard zouden worden"(Joh. 9:2-3).

Sinds de gebeurtenissen in Genesis 3 leven we in een gevallen wereld. Ziekten, plagen en natuurrampen houden verband met zonde, maar met zonde *in het algemeen*. Wanneer God zegt dat een ziekte of een plaag een *oordeel* is voor een bepaald persoon (zoals Ananias en Saffira in Handelingen 5) of voor een groep mensen (1 Kor. 11:23-32) weten we dat dat het geval is. Maar wanneer God het doel niet duidelijk maakt, wees dan heel erg voorzichtig in het uitdrukken van jouw mening. Je kunt een heleboel schade veroorzaken wanneer je dat doet.

¹ Gebrokenheid kwam de wereld binnen nadat we God hadden afgewezen. Satan verleidde. Adam en Eva zondigden. Vanwege de zonde vervloekte God zijn schepping (Gen. 3:17-18) en onderwierp deze aan vruchteloosheid: "Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar door Hem die haar daaraan onderworpen heeft, in de hoop dat..." (Rom. 8:20-21 Telos). Maar er is hoop. Bij God is er altijd hoop: verlossing en herstel hebben altijd deel uitgemaakt van Gods plan.

Denk er aan dat we in een tijd van genade en niet van oordeel leven; een tijd waarin God geduld met ons heeft omdat Hij niet wil “dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen” (2 Petr. 3:9).

3. Kan Covid-19 gezien worden als een teken van de eindtijd?

In Lukas 21 geeft de Heer Jezus een aantal aanwijzingen met betrekking tot de eindtijd. Hij sprak over oorlogen en “grote aardbevingen...in verschillende plaatsen, hongersnoden en besmettelijke ziekten. Er zullen ook verschrikkelijke dingen en grote tekenen vanuit de hemel plaatsvinden” (21:10-11). In zijn tweede brief aan Timotheüs schrijft de apostel Paulus over de “laatste dagen” en benoemt een aantal kenmerken: “...de mensen zullen liefhebbers zijn van zichzelf, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedig, lasteraars, hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig...” (3:1-2). We zien veel van deze houdingen om ons heen op het moment. Waar moeten we die ‘laatste dag’ plaatsen? De brief aan de Hebreëen begint met ons te vertellen dat “God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten” maar “in deze laatste dagen tot ons gesproken [heeft] door de Zoon” (1:1-2). Als deze “laatste dagen” staan voor de tijd tussen de eerste en de tweede komst van Christus, dan leven we momenteel in de eindfase van deze laatste dagen.

Covid-19 laat ons zien dat wereldwijde plagen zoals die beschreven worden in Openbaringen wel degelijk kunnen plaatsvinden. Covid-19 herinnert ons er net als aardbevingen, toenemend materialisme, hebzucht, trots en immoraliteit ook aan dat het einde dichtbij is. Het is makkelijk om zo op te gaan in het leven op aarde dat we vergeten dat onze dagen op aarde beperkt zijn en dat we die mogen gebruiken om schatten in de hemel te verzamelen (Matt. 6:20). De woorden van Jezus zijn nog altijd waar: “En als Ik heengegaan ben en plaats voor u gereedgemaakt heb, kom Ik terug en zal u tot Mij nemen, opdat ook u zult zijn waar Ik ben” (Joh. 14:3). Als we het einde naderen, hoeft het hart van een christen niet bang te zijn. “En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En laat hij die het hoort, zeggen: Kom!”. En de Heer Jezus zegt: “Ja, Ik kom spoedig” (Op. 22:17-20). Wat er ook gebeurt, we zien de toekomst tegemoet met hoop en vertrouwen. Maar we worden er voor gewaarschuwd gebeurtenissen als Covid-19 niet te gebruiken voor het uitrekenen van data: “Maar die dag en dat uur is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, maar alleen aan Mijn Vader” (Matt. 24:36).

4. Kan een christen overlijden door Covid-19?

Psalm 91 is altijd een populaire Psalm geweest. Veel families in Zuid-Amerika hebben een grote Bijbel in hun woonkamer die altijd open ligt bij deze Psalm. Velen van hen geloven dat het bescherming aan hun huizen en gezinnen biedt. Deze prachtige Psalm begint met: “Wie in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten, zal overnachten in de schaduw van de Almachtige. Ik zeg tegen de Heere: Mijn toevlucht en mijn burcht, mijn God, op Wie ik vertrouw!” Daarna volgt een belofte: “Want Hij zal u redden van de strik van de vogelvanger, van de zeer verderfelijke pest” (91:1-3). Deze verwijzing naar het gered worden van de *zeer verderfelijke pest* zorgt ervoor dat deze Psalm op dit moment zo mogelijk nog populairder is. Bevestigt deze Psalm dat God gelovigen zal beschermen tegen Covid-19?

We moeten wel bedenken dat dit een Joods lied is dat gezongen werd door het volk Israël. Betekende deze Psalm dat een Israëliet niet zou sterven door een plaag of door de pest? Niet echt. Dit is een goed moment om onszelf er aan te herinneren dat sommige van Gods beloften voorwaardelijk zijn en anderen niet. Een aantal keren lezen we dat God de Israëlieten automatisch beschermde tegen de plagen in Egypte (Ex. 8:22; 9:4; 10:23). Voor de laatste

plaaq, de dood van de eerstgeboren zonen, werd de Israëlieten ook bescherming beloofd (Ex. 11:7), maar alleen als ze een lam zouden slachten en de deurposten van hun huis zouden schilderen met dit bloed: "Als Ik het bloed zie, zal Ik u voorbijgaan en er zal geen plaaq onder u zijn die verderf teweegbrengt, als Ik het land Egypte zal treffen" (Ex. 12:13). Voor deze plaaq was Gods belofte voor bescherming voorwaardelijk. We hebben al gezien dat wanneer de Israëlieten de beloften die ze binnen hun verbond met God hadden gedaan ontrouw waren, God soms een plaaq of de pest gebruikte om hen te straffen of om hen op te roepen tot berouw. Psalm 91 was dus duidelijk geen belofte van God richting de Israëlieten dat Hij hen automatisch altijd zou beschermen.

Wij christenen, de mensen van het nieuwe verbond, hebben ook fantastische beloften gekregen. In zijn tweede brief herinnert de apostel Petrus zijn lezers er aan dat "Hij ons de grootste en kostbare beloften geschonken [heeft], opdat u daardoor deel zou krijgen aan de Goddelijke natuur" (1:4). Wij zijn wedergeboren. Wij zijn verzoend met God. Wij hebben eeuwig leven en zullen nooit veroordeeld worden (Joh. 5:24). Deze beloften rusten op het volbrachte werk van Christus op Golgotha. Ze zijn niet afhankelijk van ons goede gedrag. Maar God heeft ons ook voorwaardelijke beloften gegeven. Zo vinden we in Filippenzen 4:6-7 bijvoorbeeld de prachtige belofte dat "de vrede van God, die alle begrip te boven gaat...uw harten en uw gedachten [zal] bewaken in Christus Jezus". Heb je ooit een gestreste christen gezien? De meesten van ons weten wel wat het is om gestrest te zijn! Waarom bewaakt Gods vrede niet onze gedachten? Deze belofte heeft een voorwaarde: "Wees in geen ding bezorgd, maar laat uw verlangens in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God". En daar ligt onze dagelijkse uitdaging! Pasen toont ons onder andere dat Christus niet gekomen is om onze pijn weg te nemen. Het laat ons zien dat Hij bij ons komt in onze pijn. Hij weet hoe jij en ik ons voelen. Zijn opstanding is geen garantie dat we niet besmet kunnen raken met of zelfs kunnen sterven aan Covid-19. Het is een garantie dat we het eeuwige leven hebben. Zoals een Canadese vriend me deze week schreef: 'ziekte kan ons geen kwaad doen, zelfs niet als het ons doodt.' Denk daar maar eens over na. Het is waar!

5. Als God door deze crisis heen spreekt, wat zegt Hij dan?

God spreekt op verschillende manieren met verschillende mensen in verschillende tijden. Gods normale manier om met christenen te spreken is via de Bijbel. Dat is de reden dat we de Bijbel het 'Woord van God' noemen. Wanneer we er in lezen en nadenken over wat we gelezen hebben, spreekt God vaak tot onze harten. Maar God kan ook tot ons spreken door wat we in de natuur zien (Rom. 1:20) of door andere mensen heen of door een droom of op een andere bijzondere manier (1 Kor. 14:1). Soms moeten we een moeilijke beslissing nemen en zouden we graag willen dat God tot ons spreekt als een navigatiesysteem: 'Sla op de volgende kruising linksaf...'. Toch worden we aangemoedigd om om wijsheid te vragen en die wijsheid te gebruiken om een beslissing te nemen die tot eer van God is (Jak. 1:5). God kan ook door omstandigheden tot ons spreken. Onze God kan miljoenen dingen tegelijk doen! God spreekt ongetwijfeld door deze coronacrisis heen tot verschillende mensen op verschillende manieren. Misschien roept Hij ons op om beter voor deze planeet te zorgen. En misschien herinnert de Heer sommige ongelovigen er aan hoe kwetsbaar ze zijn, dat ze minder controle hebben over hun leven dan ze denken, dat ook hun dood onvermijdelijk is - slimme mensen bereiden zich gewoonlijk voor op het onvermijdelijke. In deze crisis voelen velen hun leegheid en zoeken en vinden Hem.

God zou door deze crisis heen ook tot vele christenen en kerken kunnen spreken en hen kunnen wijzen op het feit dat ze hun theologie moeten verbeteren: om Vader God te zien zoals Hij Zich laat zien in de hele Bijbel en hun beeld van Hem niet alleen te baseren op een paar selectieve Bijbelteksten en een groot aantal persoonlijke verhalen. Zo'n 'zelfgecreëerde' God bestaat niet echt. En vertrouwen op zo'n zelfgecreëerde God kan niet anders dan eindigen in teleurstelling. Sommigen zullen zich bewust worden dat hun gezondheid, comfort en materiële voorspoed niet Gods grootste prioriteit zijn. Christus staat centraal en wij komen pas op de tweede plek. Wij zijn geschapen tot Zijn eer. Misschien zullen we door onze moeilijkheden leren om op Hem te vertrouwen in het midden van een storm en innerlijke kracht ontwikkelen zoals die van Job, die midden in zijn crisis zei: "al zou Hij mij doden, zou ik niet hopen?" (Job 13:15). Misschien wil God wel persoonlijk tot jou spreken. Deze crisis kan een oproep aan jou zijn om meer tijd vrij te maken om God te zoeken, dieper in Zijn Woord te duiken, iemand te vergeven of te werken aan herstel van een verbroken relatie. Het kan Gods oproep aan jou zijn om zonde te belijden en jezelf ervan af te keren (2 Kron. 7:14). Voor sommigen kan het betekenen dat God de band met hun huidige baan of carrière wat losser maakt, zodat ze open zullen staan voor een roeping tot zendingswerk of voor een begin van iets nieuws. Misschien zouden we er goed aan doen om, net als de jonge Samuël, Eli's advies ter harte te nemen en regelmatig te bidden "Spreek Heere, want Uw dienaar luistert" (1 Sam. 3:9).

Conclusie

Onze kranten en de journaals staan bol van nieuws over Covid-19. Het begint vermoeiend te worden. Bij sommigen sluipt angst in het hart. Als dat bij jou het geval is, kun je je voordeel doen door Psalm 23 en Psalm 46 te lezen en daar goed over na te denken. Jezus Zelf zegt: "Laat uw hart niet in beroering raken; geloof in God, geloof ook in Mij" (Joh. 14:1). Het is een bewuste keuze om Hem te vertrouwen, om te vertrouwen op het feit dat Hij bij ons is, om te vertrouwen op Zijn beloften. Door ons lijden en ook door deze wereldwijde crisis werkt God Zijn verschillende doelen uit. En laten we, nu we in deze moeilijke tijd leven, "met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip" (Heb. 4:16).

Philip Nunn
Eindhoven, Nederland
April 2020

Vertaler: Moniek Venhuizen

Bron: www.philipnunn.com